

# Jérôme Ferrari

## A imatge seva

Traducció de Marta Marfany



JÉRÔME FERRARI

# A imatge seva

Traducció de Marta Marfany

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *À son image*  
© Actes Sud, 2018

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, [www.cedro.org](http://www.cedro.org)) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra ([www.conlicencia.com](http://www.conlicencia.com); 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Primera edició: febrer del 2020

Amb el suport del Departament de Cultura



© de la traducció: Marta Marfany, 2020

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.  
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona  
[info@grup62.com](mailto:info@grup62.com)  
[www.edicions62.cat](http://www.edicions62.cat)

Fotocomposició: Realització Planeta

DIPÒSIT LEGAL: B. 578-2020  
ISBN: 978-84-297-7833-5

PREGÀRIES AL PEU DE L'ALTAR

I

(En el camí de tornada, Voivodina, 1992)

L'última vegada que l'havia vist, feia deu anys, ell tornava a casa i ella l'acompanyava. Des que l'autocar de Belgrad els havia deixat a l'estació d'autobusos, ell no havia dit ni una paraula. I llavors s'havia aturat, encara en silenci, per recolzar-se a la balustrada d'un pont sobre el Danubi que aviat els bombardejos de l'OTAN del 1999 deixarien només amb els pilars. Antonia es mantenia a distància, amb la màquina de fer fotos a la mà, i se'l mirava. Portava un uniforme militar esquinçat en el qual s'havia cosit els galons de sergent, i, sota la insígnia de la JNA,\* l'exèrcit dissolt, un emblema serbi amb l'àliga bicèfala flanquejada per quatre sigmes lunars. Havia deixat a terra un sac militar gros que tot el que contenia era una edició hongaresa de *Kaddish pel fill no nascut*, d'Imre Kertész, el primer volum d'una traducció serbocroata de les obres completes de Bukowski i uns quants cassets, de R.E.M. i de Nirvana, que ja ni recordava quan els havia escoltat per última vegada. S'aguantava el cap entre les mans. No mirava les aigües negres del riu, ni el cel carregat de pluja. Un grup

\* Exèrcit popular iugoslau.

de nois molt joves que s'acostaven pel pont havien alentit el pas i en passar prop seu havien esclatat a riure incomprendiblement mirant-se'l descarats de dalt a baix. Antonia havia fet la foto, l'última del reportatge que li havia dedicat i que no es publicaria mai. Primer havia semblat que ell no reaccionava. I després havia aixecat el cap i Antonia havia vist que plorava. Havia recollit el sac militar i, quan ella es disposava a seguir-lo, l'havia aturada fent-li un gest amb la mà i ella s'havia quedat al pont mirant-lo com s'allunyava fins que havia desaparegut i ja era massa tard per a qualsevol altre comiat.

Aquell divendres al vespre de l'agost del 2003, al port de Calvi, el va reconèixer a l'acte. Dragan caminava cap on era ella, entre una pila de turistes, amb un altre sotsoficial de la Legió estrangera, i ara el seu uniforme estava impecable. Ella es va aturar. Quan els ulls de tots dos es van trobar, ell li va somriure i va anar a abraçar-la amb tant d'afecte que no podia ser fingit. Estava tan trasbalsada que de primer no es va adonar que ell se li adreçava en francès. Va assenyalar la càmera que ella portava en bandolera. Hi ha coses interessants per fer-ne fotos, aquí? Ella es va posar a riure. No. De fet, res d'interessant. Ara feia fotos de casaments, i per això era a Calvi. Fotos d'anells. De famílies emocionades. De parelles, evidentment, moltes parelles, davant parterres de flors, cotxes de luxe o postes de sol sobre la Mediterrània. Sempre les mateixes coses curiosament igual de grotesques, repetitives i efímeres. Es guanyava bé la vida, però realment no era interessant. Va callar. Tenia por que ell pogués calcular la profunditat de la seva amargor. Ella li va demanar si volia anar a prendre alguna cosa. Estava de servei. Havia de tornar al camp Rafalli. Però estaria content de passar el vespre amb ella l'en-

demà. Antonia havia previst tornar a casa, al sud, quan s'acabés el casament. Havia promès als pares que soparia amb ells. Ell va arronsar les espatlles. No es podia quedar un dia més? Ella se'l va mirar. I tant que sí, que podia.

Va trucar a la seva mare per dir-li que per un imprevist s'havia de quedar vint-i-quatre hores més a la Balagna. No podria sopar al poble dissabte al vespre, com li havia promès, però hi seria sens falta l'endemà. Encara que Antonia es va esforçar per presentar aquell contratemps sota la llum menys dramàtica possible, no va poder evitar que quasi immediatament es desencadenés una requisitòria plorosa en la qual se li retreien la despreocupació, la ingritud i l'egoisme. Antonia no va cometre l'error d'enfadarse. Va tranquil·litzar la mare amb un amor filial perfecte, li va dir que tenia ganes de veure-la diumenge i la va reduir al silenci penjant-li més o menys el telèfon als nasos. Després va apagar el mòbil i se'n va anar a dormir.

Tot el dia va intentar concentrar-se en la feina. Va fotografiar la jove núvia des que sortia del bany fins al moment de posar-se el vestit, considerat unànimement sublim pels embadocats que l'envoltaven; va fotografiar el somriure per força radiant del nuvi just quan descobria la seva promesa; els va acompanyar a l'església; durant el banquet va fer fotos de tots els convidats enfavats de calor i d'alcohol, i va acabar el dia a la platja, on es va donar el plaer culpable de fer estar-se els casats molta estona sota un sol de plom en postures sofisticades que confiava que fossin tan doloroses com ridícules. A la fi de la sessió estaven suats però contents. No dubtaven que el resultat seria magnífic, com ho havia estat el dia. Van pagar donant-li les gràcies efusivament i ella va poder anar-se'n a sopar amb Dragan. Van enraonar tota la nit, i quan va tornar a

l'hotel eren les cinc de la matinada. No tenia son. Si es ficava al llit i al final aconseguia adormir-se, igualment hauria de deixar l'habitació a les onze. Va decidir enfilarse a la carretera. Pararia a casa, dormiria tot el dia i pujaria al poble a sopar amb els pares. Es va asseure al volant i va obrir totes les finestres del cotxe. Encara era fosc i la temperatura continuava sense baixar dels trenta graus. Va travessar l'Îsula. A la carretera de l'Ostriconi, al recolze d'un revolt, mentre a sota el mar continuava immers en l'ombra de la nit, el sol que il·luminava vagament el cel rere les muntanyes de cop i volta va tramuntar la carena i va projectar els primers rajos a la cara d'Antonia. Es va deixar enlluernar un instant i va tancar els ulls.

Els seus pares i el seu germà, Marc-Aurèle, la van esperar molta estona. Sempre els sortia el contestador. A les nou del vespre, la seva mare havia passat definitivament de la indignació a la desesperació. Van sortir tots tres del poble i van baixar a la ciutat, van trucar en va a la porta del pis d'Antonia, van preguntar als veïns, van recórrer en tots els sentits els carrers del barri per veure si veïen el seu cotxe i van acabar avisant la policia. L'endemà, al capvespre, dos gendarmes van arribar al poble i la mare d'Antonia es va posar a cridar tan bon punt els va veure l'expressió de la cara. Li van confirmar que allò que havia temut, no tan sols durant les darreres vint-i-quatre hores sinó, en el fons, tota la vida, en efecte acabava de passar. Els gendarmes de la Balagna havien trobat el cotxe d'Antonia al fons d'un barranc de l'Ostriconi. S'hi havien estat estona. Era quasi impossible veure el cotxe des de la carretera i a l'asfalt no hi havia cap rodera de la frenada que els pogués donar una pista. Havien hagut de fer servir un helicòpter. Antonia devia haver mort el dia abans, a l'alba. Els gen-



darmes van fer per anar-se'n però el pare d'Antonia va insistir i els va oferir cafè, i se'l van prendre en silenci, drets a la cuina, amb els ulls abaixats i el quepis a la mà.

Dos dies després, el taüt està col·locat damunt un modest cadafal davant de l'altar, entre dos llargs ciris blancs. El capellà que s'acosta per beneir-lo és l'oncle matern d'Antonia. Era també ell qui, trenta-vuit anys abans, en aquella mateixa església, l'estrenyia entre els braços quan els esquitxos de l'aigua freda del baptisteri al front la feien plorar. Llavors ell tenia disset anys. No parava atenció al ritual. Només estava pendent de reconfortar la petita criatura que es bellugava entre els seus braços.

Ara, diu: *M'acostaré a l'altar de Déu*, i la congregació respon: *A Déu, que és la meva alegria*.

Les paraules de la litúrgia no són difícils de pronunciar. No li pertanyen, existeixen sense ell, no reclamen ni el seu dolor ni la tendresa inoportuna dels seus records, sinó tan sols la materialitat del seu cos per poder encarnar-se i néixer a través seu. En canvi, li és molt dolorós sentir la resposta de la congregació. Li sembla que totes aquelles veus s'uneixen per convertir-se en la d'Antonia i que és ella qui parla, una última vegada, amb una estranya veu múltiple, abans de ser reduïda al silenci. Tem per un moment deixar-se portar per una emoció irresistible i fora de lloc. No pot fer res més que encomanar-se a la gràcia de Déu.

Diu: *El nostre auxili és el nom del Senyor*.

Sent el murmuri de les converses dels qui no han trobat lloc a dins l'església i s'han hagut de quedar a fora esperant que acabi la cerimònia per poder donar el condol. Són molts. La mort prematura, sobretot si és sobtada, sempre és un escàndol amb un fort poder de seducció.

Des de l'altar, veu apinyats rere els bancs de l'església gent del poble i desconeguts, veu cosins més o menys llunyans, els seus germans i, a primera fila, molt a prop del taüt, la seva germana i el seu cunyat, i Marc-Aurèle, que plora sense reserves. Hauria pogut negar-se a celebrar la missa i estar-se dret al costat d'ells. Si hagués pres aquesta decisió, potser ara també ell estaria a punt de plorar. Però Antonia no necessita llàgrimes suplementàries. Ja no té dubtes: el seu lloc és aquí, al peu de l'altar, aquí és més a prop de la seva fillola difunta. Feia molt de temps que no hi estava tan a prop.